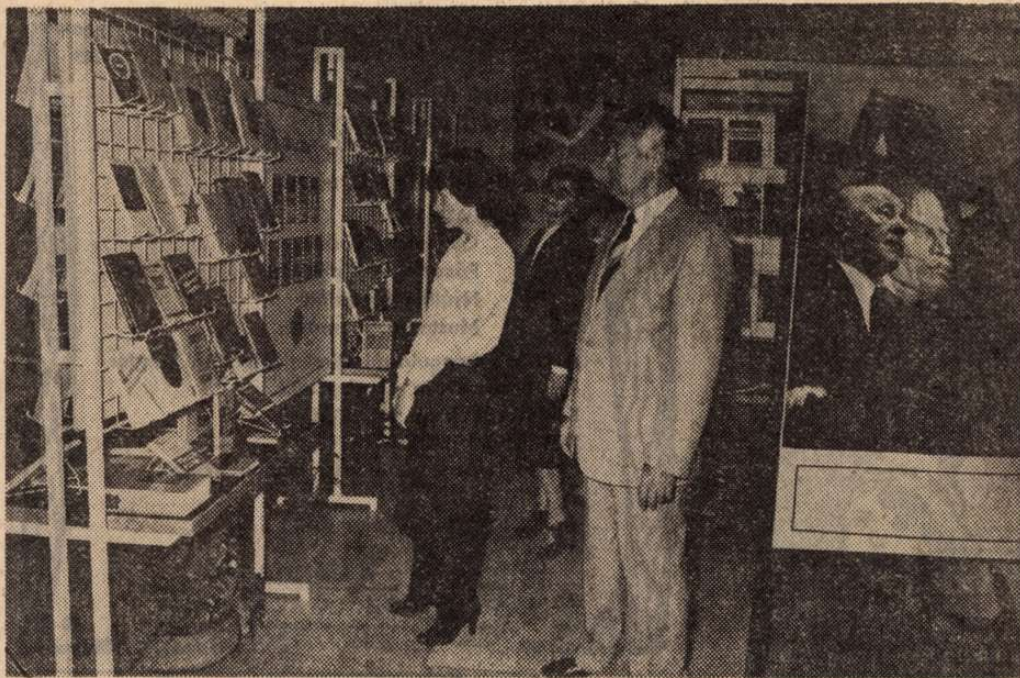

Könyvek között

Küldetéses szerepben

Tizenhatsz tabló található Győrött a Széchenyi István Művelődési Központ bemutatott termében. A tablókon könyvek, A politikai irodalom érdekes, nevezetes kötetek kiállítását látványt az érdeklődőknek, akik november 9-ig naponta 10-18 óra között látogathatják a különleges tárlatot. A tematikus egységeket fősorakoztatott kiadványok közt a marxizmus-leninizmus klasszikusai, a munkásmozgalom története iránt kutatók találhatnak olvasmányokat. Nem hiányoznak az életrajzokat, a népszerű történelmet közvetítő írások sem.

A bemutatott könyvek között a küldetéses teljesítmények. Reprezentálják a Kossuth Kiadó eddigi nagy formátumú munkáját, másrészt eladásra kínálnak értékes köteteket. Említésre érdemes, hogy az árus példányok közt található Mihail Gorbacsov A szocializmus építésének soron levő feladatai című kötete, valamint Szűcs Mátyásnak, Hazánk és a nagyvilág című kötete, amely főként az utóbbi években elhangzott beszédeiből, a különböző folyóiratokban megjelent tanulmányaiból és eddig még nem publikált írásából tartalmaz válogatást. Zoltai Dénes Egy frásztudó visszatér című munkájában Lukács György 1945 utáni munkásságát foglalja össze. A tanulmánykötet a legújabb kutatások eredményeit használja és így ad képet a filozófus tudományos és közéleti munkásságáról. E sorba illeszthető Ancsel Éva már korábban kiadott Ethosz és történelem című munkája. Ugyancsak felfedezhető Galántai József nagyon népszerű kötete, amely A Habsburg monarchia alkonya címet viseli.

Új hotel Nyírlugoson

Szállodává alakította át kihasználatlan munkásszállóját a nyírlugosi állami gazdaság. Az új hotelben máris felhív van. A húsz kényelmes, fürdőszobás, izlésesen berendezett szobájának első lakói Belgiumból, Olaszországból érkeztek.

Az alig háromezer lakosú Szabolcs-Szatmár megyei kisközségben megnyílt „Hotel Cserhágó” az egyszintes szállodák kategóriájába tartozik. A vendégeinek szauna, tenisz- és futballpálya is rendelkezésére áll, vadászhatnak, lovagolhatnak, sétakocsikázhatnak, télen pedig csengettyús, lovas szánkókkal mehetnek kirándulni.

Marx és Engels művei címmel 1957-ben indult könyvsorozat. Most a 47. kötetet bocsátotta ki a nyomda, amely Marx 1861 augusztusa és 1863 júliusa között írott politikai gazdaságtani munkáit foglalja magában. Az árusítók tapasztalatai alapján mondhatjuk, hogy élénk érdeklődésre tarthat számot a Hídverők című sorozat újabb darabjában Balogh Edgár erdélyi író-publisztának 1944-46 között a Világosság című lapban megjelent cikkeinek gyűjteménye.

A külföldi szerzők művei közül az említettekén kívül a legnagyobb népszerűségnek örvendő a maffia által tavaly megvilágított neves olasz író és újságíró Giuseppe Fava könyve a Szicíliai maffia, amely 1982-ben jelent meg először Olaszor-

szágban. A szervezetet telepítő mű magyar kiadása annak a bővített kötetnek alapján készült, amelyet 1984 tavaszán adtak ki, miután a hírhedt szervezet végzett az íróval.

A Kossuth Kiadó Évfordulók '86 című kötete első sorban az ötven és a huszonöt esztendővel ezelőtt történt világhíres eseményeket tartalmazza. Az újdonságok sorában található egyebek között a katolikus egyház magyarországi történetét és a Szakszervezeti Ifjúsunk és Tanácsmozgalom (SZIT) létrejöttét, szerepét bemutató kötet is. D. Kardos Éva Makótól Jeruzsálemig című könyvében az arab világba kalauzolja el a történelmet, a kultúra a mindennapi hiedelmek, a valóság sokszínűsége iránt érdeklődő olvasót.

V. L.

A rádió mellett

PENTELE

A rádió és a tévé műsoraival kapcsolatos relexiók szabályos, hetenkénti váltakozása esetleg olyan képzetet kelthet az olvasóban, hogy a kizárólagosság jegyében hallgatunk az egyik héten rádiót, illetve nézünk a másik héten televíziót. Azt hiszem, nem nagyon kell mondani, hogy másként van. Az azonban igaz, hogy a két tömegkommunikációs eszköz vegyes, váltakozó és olykor egyidejű használata, a televízió „rádióként” való alkalmazása, azaz a háttértelevízió, itt a nyugati térfélen a külföldi tévéállomások „beúszása” a hétköznapi életben nemigen képezi iromány tárgyát. Pedig képezhetné, mert mindez tény, ha tény, akkor valamiféleképpen tanulság, amit idővel gyümölcsöztetni is lehet, ámbar mellőzhető is.

Az elmúlt péntek este — vigyázat, azért rádiójegyzet lesz! — a tévéhíradó beszámolt Kádár János londoni sajtóértekezletéről. „Elnézést kérünk a tolmácsot nem sikerült kívánni, mert az anyag frissen érkezett” — meakulázott a bemondó. A dolgot azért nem értem, mert a néző végre teljes képet kaphatott egy ilyen sajtóértekezletéről. Hogy angolul is hallott pár szót, az egyáltalán nem baj. Ha valaki megkérdezné, néztem vagy hallgattam az eseményről való tudósítást a televízióban böles dolgot kérdezne. A véletlen úgy hozta, hogy a rádióban is hallgattam a sajtóértekezletet. Hozzáadtam a látvány emléket és majdhogynem azt mondtam: néztem a rádiót. Közben nem voltam tértelenségre ítélve, ha házgyári lakásban természetesen lenne, akár fát is vághattam volna.

És akkor jött Pentele. Persze, Dunapentele, Sztálinváros, Dunaújváros. A Duna ezideig nem politizált. Az Ifjúsági Rádió dokumentumműsorát sugározták immáron ismétlésben a Magyarország 85. sorozat részeként. Ha Párizs megért egy misét, Dunaújváros is megér a számunkra persze, merőben más okokból. A műsorban voltaképpen az történt, hogy az újságírók a pentelei hősök segítségével a rádióhallgató kedvéért újra felépítettek egy gyárat, egy várost, egy legendát. És mit mondjak, újra csak sikerült mint akkor, amikor valaki Pentele-re bókolt és így szól: itt szocialista város lesz.

Rengeteg idő telt el azóta. A régi Pentele, ahova félték a fiatal lányokat és a legényeket elengedni, ahol sípcsontig ért a sár és ahol meg kellett fogni a csákány nyelét. már az emlékekben él. Helyette viszont van egy életképes város — hazai viszonylatban nem is olyan kicsi —, amely rengeteg vonatkozásban különbözik falusi elődjétől legfeljebb egyben nem: a csákány végét, bár lehet, hogy már elektronikus vezérlésű községépítésznek nevezik, éppúgy meg kell fogni.

Jobban meg kell fogni. A Vasmű személynézetű igazgatója és jóformán mindenki erről beszélt kicsit megkopaszodva, kicsit megkeseredve, családostól, már nem olyan egészségesen, jóval több iskolával, mint a hőskorban és az élet örömeit is megismerve. Az egyes számú dunaújvárosi polgár nem jár a fedett uszodába, mert úszósapkát kell használni, a kettes számú menne a műjégyéjére korcsolyázni, de nem tud. A harmas számú maszek galériát nyitott a városban és a pénzt alárendeli a művészetnek, legalábbis azt hiszi, hogy sikerül. Monológjából azt is megtudjuk, hogy Dunaújvárosban éppen olyanok az emberek, mint az ország más vidékein, azaz vannak gazdagok, akik a galériának és a művészetnek felé sem néznek és vannak szerény anyagi eszközökkel bírók, akik viszont éppen ezért kerülnek el a galériát. A teendő világos lenne. Emide pénzt, amoda kulturáltságot kellene adni.

Legendából ma már Dunaújvárosban sem lehet megélni, bár a műsor, a riporter lelkesedése a megszólaltatott alanyok előadás módjára azt sugallta, hogy a semmiből várost teremthő hőskor hevülete még tart, a paraszat fújja, aki csak teheti, persze, mindenki másképpen. A futballisták például nem akarnak beállni a sorba. Ha nem így kezdenek, mehetnek, ahova akarnak — szól a szigorú verdikt. Tulajdonképpen igazodni mehetnek, ahova akarnak, mert más klubok kapnak rajtuk. Különbözik arra gondolkodni: elmenne-e a maszek galériás dunaújvárosi focistának és a focista dunaújvárosi maszek galériásnak. En azt hiszem, el, csak az úszójipka ne legyen kötelező.

Pákovics Miklós

Baranyai nemzetiségek

A Baranyában élő nemzetiségi lakosság demográfia helyzetét feltáró és elemző mű jelent meg a „Nemzetiségek Magyarországon” című dokumentációs sorozatban. A több mint 400 oldalas kötet három intézmény — az MTA regionális kutatási központja, a Baranya megyei Tanács művelődési osztálya és az Állami Görkei Könyvtár — közös munkájának gyümölcse. Az 1980. évi népszámlálás adatait felhasználva minden eddig ismeretlen körülmények között felvázolták a nemzetiségek helyzetét a megyében. Ennek eredményeként pontosabban, egyértelműbben meg lehetett határozni a nemzetiségek lélekszámát, belső szerkezetét és életviszonyainak alakulását, valamint a társadalmi-gazdasági folyamatok hatását a nemzetiségi lakosság különböző csoportjaira.

Hazánk leginkább nemzetiségi jellegű területe Baranya: a német anyanyelvű lakosság 38 és a szerb-horvát anyanyelvű lakosság 25 százaléka él ebben a megyében. Eppen ezért Pécsen — a udományegyetemen — kezdődött meg legkorábban a nemzetiségek demográfiai kutatása. Az 1960. évi népszámláláshoz kapcsolódóan még csak egy járás területén végeztek kísérleti jellegű adatgyűjtést, az 1970-es és az 1980-as népszámlálás után viszont már az összes baranyai községre kiterjesztették a vizsgálatot. A megye 291 települése közül ugyanis 236-ban élnek németek és 156-ban délszlávok.

A pontos, részletes demográfiai adatok ismerete hozzájárul a nemzetiségi politikánk tudományos megalapozásához, illetve gazdagításához, továbbá segítséget nyújt a nemzetiségi közművelődés igényeinek és szükségleteinek reális felméréséhez.

Holnap bemutató

A szarvassá változott fiak

A szegedi, Dóm téri nagysikerű bemutató után most itthon, Győrött mutatja be a Győri Balett legújabb produkcióját, A szarvassá változott fiak című koreográfiát. A szegedi szabadtéri játékokról megjelenő kritikákban olvasható: Novák Ferenc koreográfiája a mítosz első jelentését, a faluközösségből kiszakadt fiúk szarvassá válását, Markó Iván koreográfiája a világvárosba kerülést és pusztulást ábrázolja. Szabados György, Rossa László kitűnő zenéjére, Gombár Judit díszleteivel és jelmezeivel, Hani János világítás-kompozícióival. A bemutató holnap este hétkor lesz.

Matusz Károly felvételei